

Lyckoslantén

NR 4 2017

TIDNINGEN OM PENGAR & SPARANDE • FRÅN SWEDBANK & SPARBANKERNA
ÅRSKURS 4-6

**MORGAN
ALLING:**

**"Jag slösar för
att tjäna mer"**

**Ut i
naturen**

**MÖT FEMTE-
KLASSEN SOM
KLIMATFORSKAR**

**VÄRLDEN
ÄR TOKIG I**

godis

**IDOLBILD:
JOAKIM
LUNDELL**

LÄRARHANDLEDNING

INDRÅ

LÄRARHANDLEDNING

till Lyckoslanten NR 04 2017

LYCKOSLANTEN riktar sig till barn i årskurs 4–6. Den handlar om ekonomi, entreprenörskap och engagemang och svarar på frågor som till exempel: Vad är privatekonomi? Hur når jag mina drömmar? Vad vill jag förändra i mitt liv och i samhället?

FÖR ATT UNDERLÄTTA för dig som lärare att jobba vidare med Lyckoslanten har vi tagit fram idéer till roliga och lärorika lektioner att använda i din undervisning utifrån tidningens artiklar. Uppgifterna utgår från läroplanens syften och kunskapskrav samt syftar till att stärka entreprenörskapet i skolan.

”En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållnings-sätt som främjar entreprenörskap.”

”Entreprenörskap i skolan är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet. Arbetsformerna stimulerar fantasi och skapande. Inre drivkrafter och motivation är viktigt för det entreprenöriella lärandet i alla åldrar, från förskola till vuxenutbildning. Centralt är att sätta det eleverna gör i ett sammanhang och se till helheten. Ämnesövergripande tematiska arbetssätt där elever tar ansvar för sitt lärande och där resultatet kan vara till nytta utanför skolan är karaktäristiskt. Samarbete med aktörer utanför skolan gör skolarbetet mer verklighetsanknutet.”

OM ENTREPRENÖRSKAP FRÅN SKOLVERKET

I DET HÄR KOMPENDIET finns några färdiga lektionstips som du kan göra med din klass. Eleverna kan även själva arbeta med frågeformuläret som finns på sidan 22 inne i tidningen. Frågorna bygger på Lyckoslantens innehåll. I vissa fall hittas svaren på tidningssidorna – andra frågor kräver egen efterforskning. Facit finns upp och ner på sidan 24.

VI HOPPAS att ni tycker att Lyckoslanten är ett kul och värdefullt inslag i skolvardagen. Lärarhandledningen finns även som pdf på www.lyckoslanten.se.

TILL SIST: Vi skickar ut tidningen till alla skolor med undervisning i årskurs 4-6 som finns med i Skolverkets register. Antalet tidningar till varje skola baseras på Skolverkets register. Om du vill beställa fler eller färre tidningar, ändra adress eller något annat distributionsrelaterat: maila till lyckoslanten@vi.se. Ett antal lärarhandledningar skickas till alla skolor som får tidningen. Behöver din skola fler lärarhandledningar finns den som pdf att läsa eller printa på www.lyckoslanten.se

NI ÄR ALLTID VÄLKOMNA att höra av er till oss på lyckoslanten@vi.se med idéer, synpunkter och frågor! Och du, kika gärna in på vår webbsida: www.lyckoslanten.se!

Från Skolans värdegrund och uppdrag Lgr11

”Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska präga verksamheten.

Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande

identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning, eller för annan kränkande behandling.

Sådana tendenser ska aktivt motverkas.

Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.”

Linnéa Claeson säger så här i intervjun på sidorna 6-9:

”Om alla tänker: ”Det börjar med mig, jag måste göra något” så blir det väldigt bra, tror jag. Jag försöker göra min lilla del, så får massa andra människor göra sina delar och tillsammans blir det väldigt bra. Skulle alla göra det så skulle vi få ett bättre samhälle.”

VAD KAN DU GÖRA?

1. DISKUSSION OM NORMER

Bakgrund för dig som är lärare:

UMO är en webbplats för unga mellan 13 och 25 år om sex, hälsa och relationer. På webbplatsen finns en sida som handlar om sexuella trakasserier. Där ges exempel på vad sexuella trakasserier kan vara:

www.umo.se/Vald--krankningar/Sexuella-trakasserier/

Det finns även en sida som tar upp diskriminering:

www.umo.se/Vald--krankningar/Diskriminering1/

Diskutera med eleverna vad normer är, och vilken funktion normer har i ett samhälle. Förslag på frågor att diskutera med eleverna:

Vad är en norm?

- Vilka normer har vi i Sverige idag? Hitta några exempel.
- Hur skapas och sprids normer?
- Kan ni komma på normer som troligen fanns när era föräldrar var i er ålder, men som nu har förändrats och kanske till och med försvunnit?
- Hur förändras normer, tror du?
- Finns det normer som du anser är negativa?
- Vilka normer kan ligga bakom de sexuella trakasserier som Linnéa Claeson berättar om?

2. SKAPA NORMKRITISKA BILDER

Låt eleverna titta på reklambilder som är riktade till dem (åldersgruppen 10–12 år), så kallade tweenies. Begreppet tweenies kan gärna förklaras och diskuteras med eleverna, likaså stereotyp.

Börja med att i storgrupp hitta exempel på stereotypa reklambilder riktade till åldersgruppen. Diskutera med eleverna vilka normer bilderna lyfter, exempelvis: Hur beskrivs en tweenie? Vilka förväntningar finns på en tweenie? Är förväntningarna olika på pojkar och flickor?

Låt sedan eleverna gruppvis hitta egna stereotypa bilder. Därefter får gruppen bestämma sig för en bild som de vill jobba vidare med. Uppgiften är att eleverna ska skapa en egen normkritisk bild och använda bilden de valt som utgångspunkt. De kan använda mobilkameran för fotografiet. De gör en replik av ursprungsbilden, men de gör den normkritisk.

Avslutningsvis, låt eleverna få skriva ut bilderna och gör en utställning av bilderna som efterföljs av samtal.

"GÄSTREDAKTÖRERNA"

Bli publicerad med din klass i Lyckoslanten!

KOPPLING TILL LÄROPLANEN:

"Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften."

"Undervisningen ska bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket."

Ämnesområde: SVENSKA

Till sidorna 16–17 får läsarna hjälpa oss på redaktionen att skapa innehållet i tidningen. Vill du göra det här uppslaget med din klass?

Alla klasser som vill är välkomna att skicka in komplett material till oss på lyckoslanten@vi-tidningen.se. Vi väljer ut en klass som publiceras i tidningen.

ÄMNE TILL NÄSTA NUMMER: "Mitt drömjobb"

Vi behöver ert material senast:
20 JAN 2018

Mall

Här är en mall för dig som vill göra ett uppslag med din klass! Dessa sektioner ska finnas med och anpassas till det aktuella ämnet. I kommande nummer "Mitt drömjobb".

1. NAMN PÅ KLASSEN och skolan, samt ort. Litet foto på klassen som vi får använda i tidningen.

Att leverera: foto på klassen + kort presentation.

2. "HALLÅ DÄR"-INTERVJU med en kändis. I en "hallå där"-intervju skriver man ut alla frågor och svar. Frågan markeras med fet stil, sedan kommer svaret. Man brukar få stryka och redigera intervjupersonens svar för att det ska få plats och bli kärnfullt.

Exempel på kändisar: youtubers, lokala sportstjärnor, kommunalråd, musiker. Tips: mejla eller kontakta dem i sociala medier. Intervjuer kan göras via mejl.

Att leverera: Citatrubrik + "Hallå där"-intervju (1200 tecken inklusive blanksteg) + foto på kändisen (om det är en lokal kändis, annars ordnar redaktionen foto).

3. INTERVJU MED EN PERSON som har något intressant att berätta om ämnet i det kommande numret.

Exempel på intervjupersoner: en äldre person, en lokal företagare, en hemlös.

Diskutera fram roliga vinklar med klassen. Exempel på vinklar:

- Morfar Mustafa, 78: "Drömjobb? Jag var glad att ha ett jobb överhuvudtaget!"
- Rektorn: "Jag ville bli veterinär när jag var liten."
- SYO-konsulent på skolan: "Nu vill alla bli 'influencers'. Jag vet inte riktigt vad det betyder."

Skriv en löpande text där skribentens egna ord blandas med citat från den som intervjuas.

Att leverera: rubrik och ingress (cirka 250 tecken) + brödtext (cirka 1200 tecken inklusive blanksteg) + foto på den som intervjuas.

4. SAMLA IN KLASSENS BÄSTA TIPS på hur man kan hitta sitt drömjobb. Alla får bidra med ett eller flera tips, anonymt eller med namn. Roligast är om tipsen inte är för lika varandra.

Att leverera: 5 tips (max två meningar på varje tips).

5. KRÖNIKA AV EN ELEV. Krönikor är mer personliga än intervjuer. Ofta skriver man i jag-form. "När jag blev sjuk i lunginflammation mötte jag en fantastisk doktor. Då kände jag att jag också vill jobba med att hjälpa andra...". Ofta har man en poäng som man vill få fram och försöker få till i en rolig eller tankvärd slutkläm.

Att leverera: Krönika (1200 tecken inkl blanksteg) + porträtt på hen som skrivit.

Maila ert material (eller frågor) till:
lyckoslanten@vi.se

BRA ATT TÄNKA PÅ:

FOTON. Det räcker att fota med en hyfsat ny smartphone eller ipad, om ni inte vill eller kan fota med andra kameror. Se till att ljuset är bra när ni fotar och att människor tittar in i kameran. Bilder bifogas separat i mail.

TEXTER. Alla texter levereras i word-format.

LITEN ORDLISTA

ARTIKEL = text i tidning. Ofta är någon person intervjuad.
Ingress = en slags sammanfattning av artikeln som ofta ligger i lite fetare stil innan själva brödtexten (se nedan). Där försöker reportererna skapa intresse för artikeln genom att berätta vad den ska handla om.
BRÖDTEXT = själva artikeln kallas för brödtext.

FRÅGA-SVAR = en del artiklar byggs upp utan berättande text, utan har i stället enbart frågor och svar.

RUBRIK = den större överskriften som lockar till läsning och berättar vad artikeln handlar om

KRÖNIKA = en personlig text där skribenten utgår från sina egna erfarenheter. Ska vara tankeväckande och/eller underhållande.

3. MODET ATT SÄGA IFRÅN

Har du själv varit med om en situation när du har sagt ifrån eller hade önskat att du sagt ifrån? Låt eleverna skriva något på ämnet Modet att säga ifrån. Välj texttyp utifrån vad ni jobbat med tidigare och

vad som känns möjligt. Förslagsvis skulle det kunna vara en dikt eller en novell. En insändare till en tidning är ett annat alternativ.

4. SUFFIXET -IS – SOM I GODIS

ÄMNE: Svenska

Mål: Urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer,

Centralt innehåll: Språkets struktur med meningsbyggnad, huvudsatser, bisatser, stavningsregler, skiljetecken, ords böjningsformer och ordklasser. Textuppbyggnad med hjälp av sambandsord.

Suffixet -is används för att bilda nya ord i svenskan.

- Från vilket ord kan godis härledas?
- Vilken ordklass tillhör godis?
- Vilka fler ord kan ni hitta i detta numret av Lyckoslanten med suffixet -is?
- Gör en förteckning där ordet skrivs i en spalt, vilken ordklass ordet tillhör i den andra spalten samt ursprungsordet i ytterligare en spalt.
- Låt eleverna se om det finns något mönster vad gäller ordklass för orden med -is. Diskutera.

ÖVERGRIPANDE LÄROPLANSKOPPLING

”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.”

”Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor.”

”Eleverna tar personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö, kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt.”

Lyckoslantens lärarhandledning

görs av

TARJA KEMPPAINEN

som är lärare, skolutvecklare
och rektor
i Helsingborg.

